

INNHold

Forord	11
Kapittel 1 Politiske partier som demokratisk paradoks.	13
<i>Elin Haugsgjerd Allern, Jo Saglie og Øyvind Østerud</i>	
Innledning	13
Bokas formål	14
Nærmere om temaene og kapitlene	15
Hvor går partiene?	22
DEL I HVA FORTELLER FORSKNINGEN?	27
Kapittel 2 Partiene og demokratiet: Knut Heidars forskning i komparativt perspektiv	29
<i>Lars Svåsand</i>	
Partiorganisasjonen som forskningsfelt.	33
Partimedlemskapets utvikling	35
Partienes organisasjonsutvikling	36
Rekruttering av kvinner i partiene	37
Offentlig finansiering av partiene	38
Partiene og stortingsrepresentantene	39
Partienes status i dag	40
Kapittel 3 Om partiorganisasjonenes iboende treghet	43
<i>Jo Saglie</i>	
Partier og demokrati: perspektiver og utviklingstrekk	44
Norske partier: arven fra massepartiet	45
Hva er stabilt?	46
Hva er endret i partienes rammebetingelser og organisasjoner?	48

Hvor ble organisasjonsreformene av?	51
Iboende treghet eller demokratisk soliditet?	53
Kapittel 4 Etter kommunereformen: partiorganisering og nominasjon i «nye Asker»	56
<i>Elisabeth Bakke</i>	
Bakgrunn: vegen fram til nye Asker	57
Partiorganisasjonen	59
Nominasjonsprosessen	62
Konklusjon	67
Appendiks	69
Kapittel 5 Styring eller representasjon: et partisystem i endring	70
<i>Bernt Aardal</i>	
Innledning	70
Valgordning som ingeniørkunst	71
Større proporsjonalitet	72
Norske valgreformer	73
Hvordan måle antall partier og proporsjonalitet?	75
Fra flertallsvalg til forholdstallsvalg	76
Fra d'Hondt til Sainte-Laguë	77
Innføring av utjevningsmandater	78
Fra åtte til nitten utjevningsmandater	80
Foreløpig oppsummering	81
En samlet oversikt over valgsystem og partisystem	81
Konklusjon	84
Kapittel 6 Når kjempene faller: om svekkelsen av sosialdemokratiske partier	86
<i>Tor Bjørklund og Johannes Bergh</i>	
Sosialdemokratenes posisjon	86
Politiske skillelinjer	88
«New Politics»	89
Velstandsøkning, velferdsstat, massenes individualisering	91
Spør av klasse i valgresultatene	92
Arbeiderpartiet og arbeiderklassen	93

Ap-velgerne mot et snitt av folket	95
Framtidsblikk.	99
Kapittel 7 Reaksjoner på høyrepopulismen – og konsekvenser for partisystemet.	101
<i>Anders Ravik Jupskås og Øyvind Østerud</i>	
Høyrepopulisme på fremmarsj	101
Fra Saga kino til regjeringskontorene	103
Utviklingen av Front national	104
Reaksjoner på FrPs vekst: mellom konfrontasjon og tilpasning	106
Reaksjoner på FN: Hvordan blokkere partiet?	109
Oppslutningen om FrP og konsekvensene for partisystemet	112
Oppslutningen om FN og konsekvensene for partisystemet.	113
Høyrepopulismen og demokratiet.	114
Kapittel 8 En mindre særegen parlamentarisme? Utviklingstrekk og reformforsøk.	117
<i>Bjørn Erik Rasch og Kaare Wallace Strøm</i>	
Norsk parlamentarisme.	118
Ettparti- og mindretallsregjeringer dominerer bildet	120
Fordeling av taburetter i koalisjonsregjeringer	124
Parlamentariske reformforslag.	128
Konklusjon.	132
Kapittel 9 Partisentrert profesjonalisering – profesjonelle i norsk partipolitikk	134
<i>Rune Karlsen</i>	
Partisentrert politikk	135
Profesjonelle utenfor og inne i partier.	137
Partiprofesjonelle på innsiden av partiene – en typologi.	139
Profesjonelle i norske partier – en empirisk analyse.	140
Partiansattes karriereønsker	144
Norske partier og eksterne eksperter	145
Profesjonalisering på norsk – ny type (uvalgt) politiker?.	147

Kapittel 10 Populær eller styringsdyktig? Kampen mellom medielogikk og politisk logikk	149
<i>Ketil Raknes</i>	
Hva er medialisering?	150
Det medialiserte partiet	152
Partienes profesjonalisering	153
Mektige medierådgivere	154
PR-bransjen som yrkesvei	155
Medialiseringens motkrefter	156
Profesjonaliseringens to ansikter	158
Mediologikk og politisk logikk – et uløselig dilemma?	159
Konklusjon – mellom medielogikk og politisk logikk	160
Kapittel 11 Organiserte interesser: Hvem har tilgang til partiene?	161
<i>Elin Haugsgjerd Allern og Vibeke Wøien Hansen</i>	
Innledning	161
Fra korporativ pluralisme til nypluralistisk demokrati	162
Hvor strukturert er samhandlingen i dag?	165
Hva slags organisasjoner har partiene kontakt med?	170
Skjevhet i tilgang – politiske konsekvenser?	173
DEL II REFLEKSJONER FRA INNSIDEN	177
Kapittel 12 Likhet og mangfold: medienes rolle som maktarenaenes vaktmestere	179
<i>Gudleiv Forr</i>	
Skandaler	180
Endringsprosess	181
Den digitale revolusjonen	182
Uavhengige medier	183
Egne saker og felles saker	184
Mediene på de svakes side	186
Kommunikasjonsrådgiverne	187
Mediene i valgkamp	188
Konklusjon: arena og aktør	188

Kapittel 13	Fremskrittspartiet: fra protestbevegelse til folkeparti	190
	<i>Fredrik Färber</i>	
	Protestbevegelsen	190
	FrPs toppunkt	191
	Partiets livslinje	194
	Fjøslykt i sommernatten	195
	Gjenkjennelig FrP	196
	Partiorganisasjonen i fremtiden	197
Kapittel 14	Profesjonaliseringen av politikken: en personlig betraktning	200
	<i>Torbjørn Røe Isaksen</i>	
	Alt var bedre før	200
	Politikken speiler samfunnet	201
	Rådgiverne	202
	Politisk forankring.	203
	Stortingets rådgiverkorps	204
	De folkevalgte.	205
	Mer teknokrati?	206
	Representativitet, Burke og Bristol.	207
Kapittel 15	Pelle og Proffen: politiske parti mellom frivillige tillitsvalde og profesjonelle tilsette	209
	<i>Bård Vegar Solhjell</i>	
	Proffane kjem.	210
	Kva skjer?	211
	Proff, men utilstrekkeleg.	213
	Kvar går partiet?	214
	Personlege støttegrupper.	215
	Robotpartiet.	216
	Back to basic.	217
Kapittel 16	Regjeringens spillerom	219
	<i>Kristin Clemet</i>	
	Politisk ledelse er også ledelse.	220
	Forsiktig eller dristig byråkrati?	222

INNHold

Sekretariat for politisk ledelse eller for opposisjonen?	224
Statsministeren – leder, sjef eller fremst blant like?	225
Småpartienes skjebne: over eller under sperregrensen?	227
Kapittel 17 Partier i regjering: Blir det forandring?	229
<i>Helga Pedersen</i>	
Når partiet blir med i en flertallskoalisjon	229
Arbeidet i regjeringen	230
2009–2013	233
Regjering møter stortingsgruppene	235
Møte mellom politikk og forvaltning	237
Kampen om tid og oppmerksomhet	237
Ja, partivalg betyr en forskjell!	239
Litteraturliste	241
Forfatteromtaler	260
Stikkordsregister	265